

Er danska militer- lógin galdandi fyri Føroyar?

Her svarar lögfrøðingur, ið verður spurdur, nei!

Ikki fyri Føroying, ið býr í Føroyum. Men teir, ið eru farnir til Danmarkar at búgva, hava sjálvandi tær somu skyldur og somu rættindi: sum Danir, og eru teir t i undir verndarskyldu.

Kortini er tann fasta skipan, at Føroyingar, ið lesa niðri, sleppa undan at gera verjutænastu, tá ið teir biðja seg frittíknar.

Militerlógin hevur ikki sum deyðs-
strafflógin verið til samtykt hjá heima-
stýrinum. Hon ræður tí ikki heima í
Føroyum.

Annars er at siga, at danskar lógir
verða ikki settar í gildi fyri Føroyar,
uttan tær fyrst hava verið hjá heima-
stýrinum til viðgerðar.

Politiskt nervasjokk

**HAKUN DJURHUUS LÓGTINGS-
MAÐUR HEVUR MIST TAMAR-
HALD Á SÆR SJALVUM**

Fátt er meiri hugstoytt, enn tá ið
nervarnir fara hjá manni og hann missir
tamarhald á sær sjálvum.

Hetta er serliga hugstoytt, tá ið talan
er um mann, sum hevur staðið fram-
laga, og sum ikki dugir at leggja fá sær
men tvørturímóti herðir á í villskapinum.

Hann kemur at standa avdúkaður og
manga ferðir sum ein ispegl.

Eitt nú Hakun Djurhuus, lógtingsmaður
og formaður fólkaflokksins.

Lógtingsmenn, ið hava verið vitni til
skarpslop og ovursjarligu bóltningar á
tingi siga seg at hava tikilýð synd í hon-
um og verið illa við hansara vegna.

Eina greifligast kom hetta nervasjokkið
fram hjá Hakuni Djurhuusi tann dagin,
tá ið Poul Jacob Olsen legði fram uppsk-
ott um jättan av tí peningi, sum de-
tailprojektering av fjallaholunum í Norð-
oyum og skitsuprojektering av brúgv
yvir Hvannasund kom at kosta.

Menn vóru meiri enn illa við, tá ið
H. D. undir P. J. Olsens roðu knapp-
liga springur upp av stóli sínum við
flakksandi hári og veipandi ornum róp-
andi, at hatta ið Poul Jacob segði nýst-
ist ikki tí tað skuldi vera samtykt.

Formaðurin mátti tala harðliga á
hesum sjúka manni og minna hann á,
at undir framlegu kundi bara framlegu
maður tala. Hinir tingmenn komu ikki
framat fyrr enn við 1. viðgerð.

Menn tann góði maður var ikki at
stilla. Hann helt fram við at rása, og
tá sum verri var, hann hevur ikki aftur
seg við at leypa í útvarpið og taka
tá á boli við at upplýsa tí, hvat ið
hann hevði sagt og fáa tað at varpa tað
ut tann at víta nakað um, at talan var
um eitt óløgligt tilflop og ikki um eitt
orðskifti hvar undir orðið var fritt fyri
allar.

Táð skalliga í hesum máli var, at ting-
ið hevði samtykt at heima landsstýri
at taka lán til gerð av fjallaholunum í
Norðoyum. Men heraftrat var samtykt
ein serlig jättan uppá 50.000 kr. til pro-
jektering av fjallaholunum fara fram,
aðrænn farið varð undir at gera fjalla-
holina.

Men hesar 50.000 kr. rúkku ikki long-
ur enn til ta skitsuprojektering ið gjord
var. Einku var eftir til detailprojektering
ina. Tað var pening til hesa projektering
ið P. J. Olsen vildi tryggja.

Moguleikin fyri politiska tokk og heid
ur til Poul Jacob Olsen fyri hesa gerð
helsó Hakun Djurhuus fullkomuliga, so
hann leyp upp sum óður maður og
gjørði sær heilt fyri skommum.

Henda aftrat teim mongu óðrum polit-
isku bótingunum eigur sá stóru skuld í
at Hakun Djurhuus heldur á við sín-
um politisku deyðabrestum.

Nú er tað Poul Jacob Olsens og javn-
aðarflokksins stremban eftir at fáa eina
politiska meirlutu- og vinnulivs semju
um at fáa prísin á útróðrafiski upp í
minsta lagi 85 oyru kg. sum setur Hák-
uni Djurhuus grá há í høvðið.

»Fyri alt í verðini megu Poul Jacob
Olsen og javnaðarflokkurin ikki fáa
hetta í lag, t. tað vilja fiskimenn fara
at meta sum eitt politiskt stórbædd. Fá-
ir og fækkandi vóru fólkaflokksmenn
vorðir frammanundan. Eitt tilfikt bragd
nú gera javnaðarmenn enn og fjolment-
ari og stórliga fækka um fólkaflokks-
menn, sum í nevndini ikki vildu vera við
til hesa roynd.

SOSIALURIN

Nr. 41

14. OKTOBER 1961

34. ÁRG.

I dag

**HVUSSU VIÐ VERNDAR-
SKYLDU FØROYINGA
Í DANMARK?**

VIÐ HVORT kenna andstöðuflokkarnir seg noyddar til ymskar ósingarroyndir
fyri at fjala politiska veseldomi teirra. Við hvørt triva teir í verndarskyldu
Føroyinga í Danmark og gera almikið burtur úr henni. Um hesa verndars-
kyldu skulu vit her prenta brot úr brævi frá innanríkisráðharranum:

»Jeg skal således oplyse, at vi ikke blot giver udsættelse, for at herboende
studerende færingar kan afslutte deres studium, men at vi yderligere til-
lader, at studieophold strækkes nogen tid ud over det egentlige studiums af-
slutning, for at den pågældende kan blive i stand til at supplere sin teore-
tiske viden med praktisk virksomhed. Først, hvis den pågældende efter en
sådan yderligere uddannelse vælger at blive boende herhede, melder spørgs-
målet om aftjening af værnepligten sig.»

AV hesum skilst, at meginparturin av tí, ið andstöðubloðini bera lesarum sín-
um um verndarskylduna, einki hevur við samleiikan og veruleikan at gera.

SOSIALURIN Viðmerkingar

VEGASAMBANDIÐ. Tað er ikki á
leið, at vegasambandið ikki er fullfíggi-
að enn; men kanska ikki so logið, tá
vit minnst til, at undir seinasta lands-
stýri kom nagatáðn og steður í vega-
byggingina. Fyri at vinna tað aftur, sum
her kom á afturhond, verður neyðugt at
útvega tess meira pening yvir eitt stýri
áramál. Landsstýrið hevur hetta í hyggi
og sambært lógmanróðuna á Olavsøku
verður arbeitt við hesi miklu vegaeitan,
ið eisini umfatir bergholið í Norðoy-
um. Fullfígjanin av hesi vegaeitan er
mætt at kosta einar 70—75 málj. kr.
Samráðingar fara fram við ríkisstýri
um kostnaðin. Um hetta segði lógmaður
í roðu sinni:

— Tað er í umbúna at seta fram
eitt fullfíggið uppskott um fimmára
vegaeitanir til fullfígjan av vega-
gerðini, og at soka statin um rentu
fri ella heilt bilig lán at greiða hesa
uppgávu.

Bókur- & blóð

»ER FARVEN FALMET« eitur, bók-
lingur, ið er komin út í sambandi við
eina greinaróð í »Weekende«, eitt fylgis-
bláð hjá »AKTUELTE«, hovuðsmál-
gagni javnaðarmanna í Danmark. Hesin
bóklingur víðgerð javnaðarstöðuna í dag
— um javnaðarmenn annaðhvørt eru
kvinkaðir til høgri ella vinstri. Mein-
ingarnar eru eitt sindur ymskar, men
sjónligt gongur tað fram, annaðhvørt
hetta er eldri ella yngri javnaðarmaður
ið talar. Umstöðurnar eru so nógv
broyttar, at tað at vera javnaðarmaður
frá 19. öld, og tað at vera javnaðarmaður
í 20. öld er ikki heilt tað sama.

Nógv av tí, ið okkara forfedrar settu
sær sum mál at fremja, er framt. Deyð-
in var í durinum hjá okkum, um vit ikki
vóru livandi sosialistar — t. v. s. lögdu
dentin á at fylgja við tíðini, vera á
hædd við tíðarinnar krøv, soleiðis sum
eitt sosialistiskt demokrati krevur tað.

Hesin bóklingur er avbera góður lesn-
aður fyri ein og hvønn sosialist. Har
hava meir menn sagt sína hugsan. Tað
verður ov langt at nevna allar, men fyri
at geva eina mynd av, hvørir hovuðs-
pennarnir eru, skulu vit nevna: Viggo
Kampmann, formann danska javnaðar-
flokksins og statsminister. Ivan Nør-
gard, blaðstjóri av AKTUELTE, H. P.
Sørensen, fyrrv. borgmeistari í Keyp-
mannahavn, Niels Mattiasen, skrivari á
danska javnaðarflokkinum, Edith Olsen,

formaður í danska Kvinnufelagnum, ið
telur 50.000 limir, Alfred Petersen, for-
maður fyri Dansk Arbejds- og special-
arbejderforbund, ið telur 260.000 limir,
Bodil Koch, kirkjumálaráðharri, Per
Hækkerup, talsmaður danska javnaðar-
flokksins í Fólkatinginum, Torolf Elster
skald, frá Noreg, og Hjalmar Mehr, ið
er fíggarborgmeistari í Stockholm.

adrir SIGA

HAKUN DJURHUUS hevur sent eina
heilsan til Dimmalætting, ið óvæð er
ikki serstakliga fagnað har. Tí Dimma-
lætting ger almikið burtur úr henni.

Vit skulu her endurprenta eitt brot:
»Til gengæld for dette utvivlsomme
store handicap, ikke for Dimmalætting
men vel mest for lagtinget og sam-
fundet som helhed, er det af gode
grunde heller ikke Dimmalætting, som
fik det afgørende ord, da ulykkerne
væltede ind over det færøske samfund
ved iabelige indkøb af udrangerede
trawlfartøjer fra naboandenes scrap-
moddinger. Det var ikke »DIMMA-
LÆTTING« men derimod Hakun
Djurhuus, som »fornyede« Klaksvig
med flådeberigetelsen »BARMUR«, om
hvilken en proklama forleden oplyste,
at der var »INTET AT SKIFTE«. Der
var heller ikke »Dimmalætting« —
der — da lagtinget besluttede at ind-
føre pristilskud til fiskerne, hastede i
Tingenes for at formulere en fortolk-
ning, hvorefter trawlerskipperne med
syvfold fiskernes fortjeneste, sikredes
dette pristilskud.»

Brøv til Sosialin

MJÓLKASTUDNINGUR. Lýst er í
blóðunum, hvussu nógv lítt almenna let-
ur í studnangi til mjólkarafræðarnar.
Fullval veit eg, at framløðarar á nóg-
um smábýgdum hava trupulleikar við
mjólkasølini og fáa ikki so nógv burtur
úr sum framleðarnir í stórbygdum, ið
nú fáa uppá 1,20 kr. fyri liturin.

Tá vit hava heimsins hægsta mjólka-
pris, er tað skililegt at lata almennan
studning sum uppskott til henda okur-
pris á hesi lívneyðsnyrvoru fólksins
— órimligt og ómenniskjaligt.

Latið heldur framleðarnar á smá-
bygdum, har sölutrupulleikar gera seg
galdandi, fáa sín rættvísa part av studn-
inginum og forbrúkararnar har mjólk
kostar uppi 1,20 kr. liturin, fáa hin
partin av studniginum!

Keypari.

ey Qad

DANSKI blaðmaðurin Tage Mortensen,
sum vitjaði Føroyar í summar, skrivir
aftaná heimkomuna, at ein av fremstu
talsmonnum fólkaflokksins hevði sagt
honum, at føroyska ungfolkið var fjóð-
vældi, sosialistar og kommunistar — og
anti-NATO. Hetjur ungfolksins vóru
menn sum Nehru, Nasser, Tito, Fidel
Castro og Nkrumah. Viðari segði fólk-
flokksmaðurin, at

kravið um náttúrlig sjálfstýri var
ein sjúka, sum hevði herjað heimin
síðan seintasta heimsbardaga; men í
føroyskum politikki var henda sjúk-
an yvirstáðin, sjálvt um hon í viss-
um forum hevði sett djúp spor.

veitst tú

AT bretska heilsuáráðið hevur
viðrætt, at bretska lógin kanna
skriva reseptir uppá heiluvág, ið fær
fólk at gráta, tá hetta er sunt og
heilsuðgott fyri sálarsjúkur.

AT heimsins mest tóttmans fongsul
verður bygt í Toulouse í Frankariki; tað
skal m. a. hava biograf-, svimju-, fjár-
sýnis- og trottahall eins og gistingarhús
til tey vitjandi.

AT USA-búgvur royktu 512 milliárdir
sigarettir seinasta ár — ein óking upp á
4,2 pst. í mun til árið frammanundan.

AT verksmáðin í Florida er farin un-
dir at gera raður, sum automatisk goysa
tárass, bara ein fugur kemur nærindis.

AT russiskur vísindamaður hevur
gjort fleiri valeydnaðar royndir og fing-
ið liv í hundar, sum hava verið klinisk
deyðir í 2 timar.

AT fyri fyrstu ferð í søgu USA eru
færri enn 10 pst. av fólkinum jarðabrú-
karar.

AT seyður hevur umleið 3 ferðir so
nógv reyð blóðlíkam sum fólk.

Í DANMARK hevur verið mikið blað-
tjak um byggimál. Mangir eru av teirri
áskoðan, at tað er skeivt at byggja fleiri
kirjur, so leingi trot er upp á sèthús.
Um hetta sigur kandi presturin Harald
Sandbak:

— Byggja vit ikki fleiri kirjur, ja,
so byggja vit ein banka í staðin fyri,
til fleiri sèthús fara steinarnir ikki.
Fyri mína skyld kunnu teir stóga all-
ari kirkjubygging í 10 ár, um teir bara
byggja sèthús hetta tíðarskeiðið og
ikki krambúðir, ráðhús og hvørt av
sínun. Skulu vit tala um moral, haldi
eg, at víðurskiftini eru tey mest ó-
somuliga og ómoraliska, vit hava í
Danmark í dag. Oll sèthús áttu at ver-
ið landsogn, og eingin skuldi havt
loyvi at vunnid pening upp á tey.

Veruleiki?

TAD ER VERULEIKI
AT undir fólkaflokks-sambandslands-
stýrinum verð Landshandilin avtíkn,
og ta javnaðarflokkurin setti uppskott
um at endurreisa Landshandilin, at-
kvøddu hetta javnaðarmenn og ein
sjálfstýrismaður fyri hesum, meðan
hinir tingmennirnir við undantaki av
Erlendi Paturssyni og Hanusi við
Høgadalsi, ið atkvøddu NEI, ikki lut-
tøku í atkvøðugreiðsluni.

Nakað soleiðis, skilja vit hevur røð í
H. Djurhuusi, tá ið fólkaflokkurin í úr-
tíð kom við sínum uppskotti sum einum
neyðofstri. Neyðofstur var tað, tí annars
vildi fólkaflokksmenn í nevndini
haft eitt uppskott. Men har var sigst frá
nevndini einki positivt uppskott frá
fólkaflokksins síðu.

Harra Hakun Djurhuus, Tað er blað-
ið sum hevur ábyrgd fyri tí, sum navn-
leyst verður skrivað. Gjev okkum loyvi
at ráða tygum frá at leypa á aðrar enn
blaðstjórann fyri blaðsins skrivning.

Annars kann tað lættliga koma at
gangast tygum sum seinast, tá ið tygum
lupu á lógmannin við ljótum skuldsæing
um, sum tygum eyðmýkliga í rettelning
mátti biðja lógmannin um at fygryga
tygum og lata náði ganga fram fyri
straff.

Allir menn, sum hava lisið álit og
uppskott frá Poul Jacob Olsen, P. M.
Dam og Jøgván Hognesen siggia, at teir
hava verið fyltir av vilja til at royna at
finna eina skipan, ið kundi tryggja fiski
monnum ein hægri útróðrarpis, so fi-
skurin kundi verða viðgjørður í landi-
num og veita nógv arbeiði til arbeis-
leysar hendur. Okkum nýtist ikki at siga
nakað til forsvor fyri okkara menn í
hesum máli. Visanin til stóðuna í ting-
inum er nóg mikið. At málið ikki er
sum fótur í hosi at loysa, víta allir
skilamenn.

At tryggja ein minstapris er kanska
møguligt, men til tess krevst ein sam-
ráðing og semia við avvarandi, harundir
fiskekeypararnar. Tað var hesa samráð-
ing og semju við allar avvarandi partar,
tann av javnaðarmonnum tættlaða
nevndin skuldi fáa í lag.

Men samstundis sum allir rættvisir og

málinum vælviljandi menn skilja hetta,
siggia teir

AT fólkaflokksmenn hovdu onga
»positiva« stóðu fyri málinum, tá ið
tað var í nevnd, og

AT Hakun Djurhuus við sínum flokki
var imót, at umbóðsmenn fyri útróðra-
felagini í Norðoyum og á Tvøroyri, ið
reist hovdu málið, skuldu fáa umbóðs-
menn í eina serliga nevnd at viðgera
málið til fullna.

AT Hakun Djurhuus og hansara
flokkur komu við sínum uppskotti fyri
at skapa villu í viðgerðina av málinum.
Hetta gjørdi teir í vónini, at einki
skuld: verða burtur úr, so javnaðarmenn
ikki skuldu hevsta politiskt av eini
møguligari fremjan av fiskimána ynsk-
inum um hækkav av útróðrafiskapris-
inum.

AT Hakun Djurhuus og hansara poli-
tiskar neisur.